

Praha 20. 6. 2007

22

Činnost oboru dětského a dorostového v ambulantní péči v roce 2006

Activity in branch of out-patient care for children and adolescents in 2006

Souhrn

V krajích ČR připadalo v roce 2006 průměrně 11,4 dětských a dorostových lékařů na 10 000 obyvatel do 19 let. Opět se zvýšil podíl dětí kojených 6 měsíců a déle na 40,9 %. Nezměněn zůstal trend rostoucího podílu alergiků v dětské a dorostové populaci (13,25 %). Zvyšuje se také počet dispenzarizovaných onemocnění, z nichž nejčastější jsou nemoci dýchací a nervové soustavy.

Summary

In the regions of CR there were in 2006 on the average 11,4 physicians for children and adolescents per 10 000 inhabitants up to 19 years. The proportion of children breastfed for 6 months or more increased again, to 40,9 %. The trend of increasing proportion of allergy patients in children and adolescent population remained unchanged (13,25 %). The number of followed-up diseases also grows; most frequent are diseases of the respiratory and nervous systems.

Počet lékařů pracujících v ambulantních ordinacích pro děti a dorost v roce 2006 proti roku 2005 mírně poklesl (z 2 293 na 2 281). Velká většina z těchto lékařů pracovala jako praktičtí lékaři pro děti a dorost, pouze 7,45 % z nich byli pediatři specialisté a zanedbatelný zlomek procenta byli dorostoví lékaři. V ambulantních ordinacích pro děti a dorost bylo také zaměstnáno 2 353 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu. Jejich počet byl proti minulému roku stabilní. V obou případech se jedná o přepočtené počty včetně smluvních pracovníků.

Na 10 000 dětí a dorostu do 19 let připadalo ve všech krajích průměrně 10 až 12 lékařů. Jedinou výjimkou byla Praha s 16 lékaři na 10 000 obyvatel do 19 let. V Praze také bylo na jedno lékařské místo nejméně registrovaných pacientů (670) a nejméně ošetření za rok (5 181). Republikový průměr počtu ošetření na 1 lékařské místo za rok byl 6 395 a průměr počtu registrovaných pacientů na 1 lékařské místo byl 882. Zvláštní pozice Prahy je mimo jiné způsobena větší koncentrací pediatrií specialistů v Praze (18,2 %), u kterých je na ošetření jednoho pacienta většinou třeba delší čas. Dlouhodobě nejvíce ošetření na jedno lékařské místo bylo v Ústeckém kraji (7089).

Absolutní počet ošetření - vyšetření se v roce 2006 snížil na 14 589 711. Také podíl léčebných ošetření se nepatrně snížil (75,4 % oproti 76,1 % v roce 2005). Naopak počet ošetření preventivních se o něco zvýšil (21,5 % oproti 20,9 % v roce 2005). Tyto podíly jsou téměř shodné ve všech krajích a pohybují se plus minus tři procentní body. V návštěvní službě provedli pediatři průměrně 1,4 % všech vyšetření, pouze ve Středočeském a Libereckém kraji to byla 2 % ze všech ošetření. Na 1 registrovaného pacienta

připadalo v ČR v roce 2006 7,25 ošetření - vyšetření, nejvíce v Praze (7,74) a Jihomoravském kraji (7,73), naopak nejméně v kraji Zlínském (6,63).

Sledovaným ukazatelem je také délka kojení zjišťovaná při roční prohlídce dítěte. Podíl dětí kojených 6 měsíců a déle v roce 2006 narostl na 40,9 %. V Praze byla půl roku a déle kojena celá polovina z dětí, které v roce 2006 přišly na roční prohlídku. Tradičně velmi vysoký podíl je ještě ve Zlínském kraji (48 %). Naopak pouze slabě nad 30 % dětí bylo 6 měsíců a déle kojeno v Jihočeském, Ústeckém a Olomouckém kraji. Procento dětí, jejichž kojení bylo ukončeno už do konce šestinedělí se každoročně snižuje (16,4 % v roce 2006 proti 17,1 % v roce 2005). V Praze je to dokonce jen každé desáté dítě, v Ústeckém kraji bohužel každé čtvrté. Snížil se také podíl dětí kojených 6 týdnů až 2 měsíce (15 % v roce 2006 oproti 16 % v roce 2005) a kojených 3 až 5 měsíců (23 % v roce 2006 oproti 24 % v roce 2005).

Opětovný nárůst byl zaznamenán u počtu dětí a dorostu s různými projevy alergií na tisíc registrovaných osob daného věku. Vyšší nárůst je při tom ve věkové skupině 15 až 18 let oproti osobám ve věku do 15 let. V roce 2006 činil tento poměr 124,7 dětí a 154,9 dorostových pacientů s alergickými projevy na 1000 registrovaných pacientů v dané věkové skupině, v roce 2005 to bylo 120,8, respektive 149,2. Tradičně výrazně horší je situace v Čechách než na Moravě. Relativně nejvíce alergiků je v Jihočeském kraji a v Praze, nejméně pak v kraji Zlínském. Zdánlivě nízký podíl alergiků je ve Středočeském kraji, to je ale dáno sledováním alergiků podle místa zdravotnického zařízení, kde jsou registrováni, a častým dojížděním pacientů s bydlištěm ve Středočeském kraji k praktickým lékařům v Praze.

U dětí do 15 let bylo v roce 2006 dispenzarizováno 489 tis. onemocnění, což představuje 329 onemocnění na 1000 registrovaných pacientů tohoto věku (317 v roce 2005). Nejčastějšími důvody dispenzarizace byly nemoci dýchací soustavy a dále nemoci nervové soustavy, z nichž největší část tvořily poruchy zraku a slabozrakost. Třetím častým důvodem byly nemoci kůže a podkožního vaziva.

U pacientů dorostového věku (15 až 18 let) bylo dispenzarizováno 242 tis. onemocnění či vad, tedy 463 onemocnění na 1000 registrovaných pacientů daného věku (380 v roce 2005). U této skupiny byly nejčastější dispenzarizace pro nemoci nervové soustavy (z toho opět nejvíce poruchy vidění a slabozrakost) a nemoci dýchací soustavy. Na třetím místě v počtu dispenzarizovaných na 1000 registrovaných pacientů byly nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek.

Zajímavý a alarmující je vývoj počtu dětí a dorostových pacientů dispenzarizovaných pro diagnózu E66-E68 obezita, hyperalimentace a její následky. Od roku 1996 se jejich absolutní počet více než zdvojnásobil (10 tisíc versus 22,3 tisíc dětí a 6 tisíc versus 14,8 tisíc dorostu) a v přepočtu na 1000 registrovaných pacientů daného věku je tento nárůst ještě větší (u dětí 5,5 v roce 1996 proti 15,0 v roce 2006, respektive u dorostu 8,8 v roce 1996 proti 28,3 v roce 2006).

Zdrojem dat pro tuto aktuální informaci byl roční statistický výkaz A (MZ) 1-01, který je součástí programu statistických zjišťování Ministerstva zdravotnictví a který vyplňují všechny ambulantní ordinace praktického lékaře pro děti a dorost a ambulantní odborné dětské a dorostové ordinace ve všech zdravotnických zařízeních bez ohledu na zřizovatele.

Vypracovala: Mgr. Jana Wiesnerová

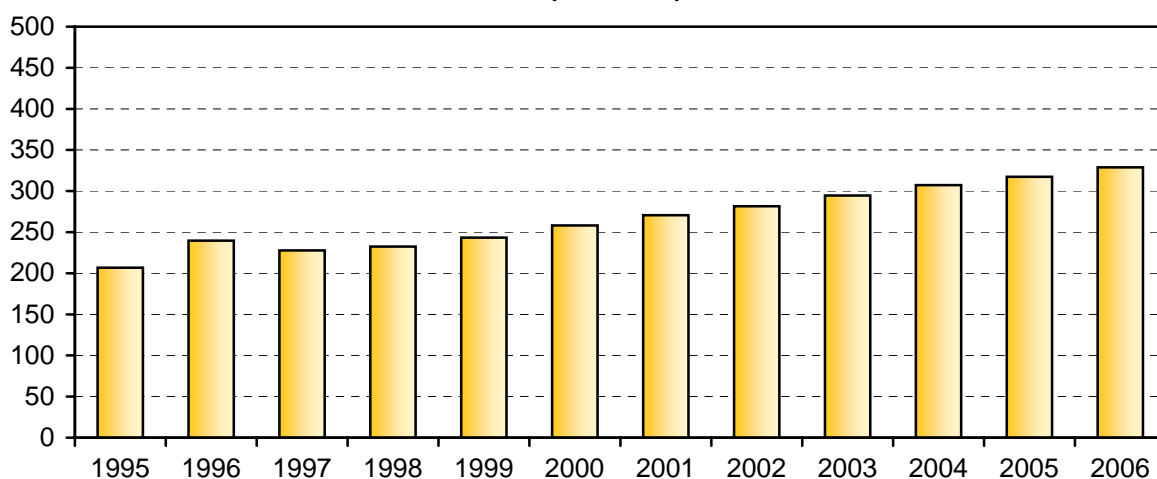
Počet dispenzarizovaných onemocnění u dětí na 1 000 registrovaných pacientů ve věku 0 - 14 let v roce 2006

Druh onemocnění		Dispenzarizovaná onemocnění u dětí (0 - 14 let) na 1 000 registrovaných pacientů pro vybranou diagnózu														
		PHA	STČ	JHČ	PLZ	KAR	UST	LIB	HRA	PAR	VYS	JHM	OLO	ZLI	MSK	ČR
I.	Některé infekční a parazitární nemoci	18,1	12,1	14,5	8,8	18,7	11,0	8,5	15,0	9,8	4,9	21,6	9,5	5,2	9,7	12,5
II.	Novotvary	1,7	2,2	2,2	1,5	1,5	1,7	1,6	1,9	1,2	2,1	1,8	1,2	1,4	1,2	1,7
III.	Nemoci krve a krvetvorných orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity	19,1	10,4	13,2	16,8	11,4	13,5	6,2	7,1	4,6	9,0	14,3	9,2	6,6	6,9	11,1
IV.	Nemoci endokrinní, výživa a přeměny látek	24,4	23,3	29,4	27,4	28,5	25,4	33,0	27,5	24,9	22,1	23,3	22,7	22,7	19,4	24,5
	z toho: diabetes mellitus	1,2	1,2	1,5	1,3	1,1	1,1	1,4	1,2	1,3	1,3	1,4	1,6	1,1	1,3	1,3
	obezita, hyperalimenace a její následky	15,7	12,9	19,6	17,6	17,6	16,4	17,0	17,5	13,8	13,6	15,3	13,1	11,3	12,6	15,0
V.	Poruchy duševní a poruchy chování	11,6	12,4	15,7	11,2	12,0	20,6	14,5	16,9	12,4	10,3	13,8	14,8	12,4	13,0	13,7
	z toho: mentální anorexie	0,3	0,2	0,5	0,2	0,2	0,1	0,3	0,2	0,2	0,3	0,3	0,1	0,2	0,2	0,2
	mentální retardace	4,8	6,6	7,7	5,2	6,3	10,1	7,0	6,8	7,5	5,3	6,3	7,8	7,3	6,5	6,8
VI.-VIII.	Nemoci nervové soustavy, oka a očních adnex a nemoci ucha a bradavkového výběžku	47,9	59,9	65,0	63,2	71,1	75,3	60,6	95,6	76,7	70,9	79,4	92,8	61,9	75,0	70,3
	z toho: epilepsie	4,6	4,9	6,3	5,3	6,8	5,9	6,2	6,6	6,9	5,7	6,7	7,0	6,3	6,1	6,0
	dětská mozková obrna	3,6	3,6	5,5	3,4	4,3	4,8	5,7	4,5	4,7	4,1	4,4	4,6	5,2	5,3	4,5
	poruchy vidění, slabozrakost, slepota	24,8	38,2	40,3	34,6	44,6	49,7	34,7	63,5	48,7	48,3	50,1	64,1	36,8	42,3	43,5
	poruchy sluchu, nedoslýchavost, hluchota	2,7	2,7	2,9	2,2	3,2	3,5	3,9	3,2	1,9	2,4	3,1	3,5	2,5	3,4	3,0
IX.	Nemoci oběhové soustavy	8,2	7,1	5,6	6,9	5,5	11,0	8,7	5,4	3,8	5,8	7,9	5,3	5,3	6,0	6,9
	z toho: juvenilní hypertenze	1,1	1,1	1,1	1,0	1,1	1,9	1,3	0,6	0,2	1,0	0,7	0,8	0,8	1,1	1,0
X.	Nemoci dýchací soustavy	93,8	70,3	85,9	83,3	100,8	80,2	75,4	123,8	89,8	81,0	92,8	80,2	52,9	77,2	83,8
	z toho: astma	37,0	28,0	42,4	31,9	43,8	29,8	33,9	58,1	40,0	34,1	30,0	39,5	24,9	36,9	35,4
XI.	Nemoci trávicí soustavy	8,6	5,3	8,9	6,2	8,6	8,6	6,8	9,5	4,8	6,3	13,0	6,1	4,7	6,8	7,6
XII.	Nemoci kůže a podkožního vaziva	53,2	34,4	55,7	39,7	43,9	34,1	35,2	48,1	39,0	40,1	43,6	34,4	29,5	30,9	39,9
XIII.	Nemoci svalové a kosterní soust. a pojivové tkáně	18,4	12,5	23,3	16,5	15,3	17,7	20,1	32,1	33,5	12,9	16,6	25,9	15,0	19,0	19,2
XIV.	Nemoci močové a pohlavní soustavy	17,1	18,0	22,4	15,4	15,0	16,7	24,4	26,0	18,6	17,0	20,1	15,0	19,5	20,1	18,9
	z toho: infekce močové soustavy	12,1	12,7	14,7	11,1	8,9	11,0	16,5	15,0	13,0	11,6	13,5	9,3	12,9	13,2	12,6
XVII.	Vrozené vady, deformace	18,1	20,0	19,1	23,7	20,9	23,3	16,5	21,3	20,8	16,6	15,9	17,0	18,7	16,4	18,9
	z toho: vrozené vady oběhové soustavy	8,9	7,6	6,0	11,5	9,2	11,9	6,2	5,9	6,6	5,8	6,2	5,5	7,5	6,5	7,5
	vrozené deformity kyčle	3,4	4,4	5,4	3,6	4,2	3,2	2,9	3,7	5,8	1,9	1,9	3,2	3,4	2,7	3,4
	Celkem zjištěných nemocí a vad	340,2	287,9	361,0	320,5	353,2	339,1	311,5	430,2	339,8	299,0	364,0	334,1	255,6	301,4	328,9

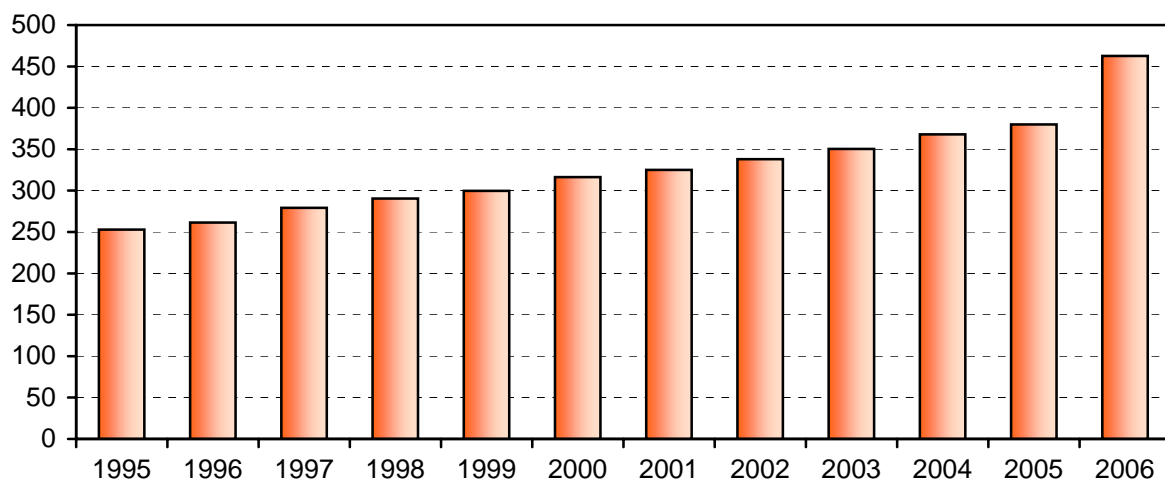
Počet dispenzarizovaných onemocnění u dorostu na 1 000 registrovaných pacientů ve věku 15 - 18 let v roce 2006

Druh onemocnění	Dispenzarizovaná onemocnění u dorostu (15 - 18 let) na 1 000 registrovaných pacientů pro vybranou diagnózu														
	PHA	STČ	JHČ	PLZ	KAR	UST	LIB	HRA	PAR	VYS	JHM	OLO	ZLI	MSK	ČR
I. Některé infekční a parazitární nemoci	11,3	10,0	16,9	6,5	16,6	8,2	6,3	10,4	9,2	5,6	25,1	9,4	4,9	9,4	11,2
II. Novotvary	1,6	2,3	2,3	2,4	1,6	2,2	1,5	2,5	2,2	1,7	1,6	1,6	1,6	1,5	1,9
III. Nemoci krve a krevtovorných orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity	15,8	9,2	9,1	12,7	7,5	10,8	6,1	4,9	3,3	9,9	15,2	11,5	3,9	6,0	9,5
IV. Nemoci endokrinní, výživa a přeměny látek	52,1	41,4	53,3	44,6	60,3	45,5	60,9	46,1	44,5	36,7	46,3	59,6	43,0	36,3	46,4
z toho: diabetes mellitus	2,1	2,3	1,7	2,1	1,4	1,8	2,2	2,2	2,1	2,3	3,0	2,6	2,0	2,3	2,2
obezita, hyperalimenace a její následky	35,6	24,8	38,0	27,7	35,9	30,3	29,9	29,8	26,7	22,7	31,3	23,9	22,3	22,8	28,3
V. Poruchy duševní a poruchy chování	17,6	19,6	18,4	16,4	18,5	32,9	19,7	18,1	17,6	15,5	20,6	18,0	18,1	19,1	19,7
z toho: mentální anorexie	2,1	1,4	2,5	1,6	1,6	1,2	2,0	1,6	1,0	1,0	1,9	0,9	0,8	1,0	1,5
mentální retardace	5,4	8,7	8,7	6,2	8,2	16,8	8,1	7,7	9,6	7,4	7,6	8,5	9,7	8,5	8,7
VI.-VIII. Nemoci nervové soustavy, oka a očních adnex a nemoci ucha a bradavkového výběžku	83,7	99,6	97,8	115,4	106,5	128,2	88,1	159,3	123,9	105,0	124,7	128,3	90,2	117,5	111,9
z toho: epilepsie	6,8	7,9	7,8	5,9	7,6	9,0	8,6	8,1	8,5	6,8	8,2	7,2	7,3	7,8	7,7
dětská mozková obrna	3,5	4,5	5,1	3,5	3,6	6,5	5,9	3,6	4,4	4,4	4,1	4,4	4,8	4,6	4,5
poruchy vidění, slabozrakost, slepota	52,8	67,9	66,7	66,5	74,6	86,9	53,9	113,8	90,3	65,9	88,5	95,0	52,8	74,3	74,8
poruchy sluchu, nedoslýchavost, hluchota	4,0	4,2	4,1	3,2	4,2	4,9	5,7	4,6	2,9	3,8	4,8	4,3	3,1	4,3	4,2
IX. Nemoci oběhové soustavy	22,5	18,8	15,9	17,2	13,7	22,5	18,2	14,0	10,5	14,7	15,6	11,5	10,6	15,3	16,4
z toho: juvenilní hypertenze	13,1	11,8	9,8	10,3	7,8	13,2	10,2	9,5	6,3	10,2	8,6	6,7	6,4	9,8	9,9
X. Nemoci dýchací soustavy	119,7	96,3	119,0	92,9	143,1	105,9	91,7	150,3	94,6	91,8	120,8	84,4	62,3	91,0	103,5
z toho: astma	57,4	44,6	61,7	37,7	63,8	38,8	45,4	76,0	40,4	42,0	40,8	40,0	31,8	42,2	46,3
XI. Nemoci trávicí soustavy	13,2	9,8	15,4	10,3	14,0	16,3	14,5	11,8	6,7	9,3	17,9	9,7	7,1	11,8	12,3
XII. Nemoci kůže a podkožního vaziva	62,5	38,9	76,0	44,4	52,3	38,5	43,4	49,2	39,5	41,7	51,1	34,3	38,8	33,8	45,5
XIII. Nemoci svalové a kosterní soust. a pojivové tkáně	50,0	29,5	55,9	48,0	32,7	38,4	43,4	74,6	58,0	29,4	38,3	41,8	34,0	35,4	42,2
XIV. Nemoci močové a pohlavní soustavy	26,7	24,8	34,3	21,5	23,6	20,1	35,7	30,6	22,7	17,9	29,2	18,8	20,3	25,0	25,1
z toho: infekce močové soustavy	20,3	17,6	24,6	15,0	15,2	12,7	25,8	19,8	16,2	11,8	20,7	11,7	12,3	15,9	17,2
XVII. Vrozené vady, deformace	17,5	20,1	15,2	25,1	15,8	20,5	16,7	16,6	22,0	16,8	15,1	13,6	16,1	14,7	17,3
z toho: vrozené vady oběhové soustavy	8,9	7,0	4,2	9,8	6,9	9,5	6,4	4,7	5,5	5,4	6,1	4,0	7,0	5,1	6,5
vrozené deformity kyčle	3,0	4,6	3,8	3,9	2,5	2,2	3,4	3,0	6,6	2,5	1,6	3,2	2,9	2,2	3,1
Celkem zjištěných nemocí a vad	494,0	420,4	529,6	457,5	506,1	490,0	446,1	588,4	454,6	396,0	521,6	442,4	350,8	416,7	462,6

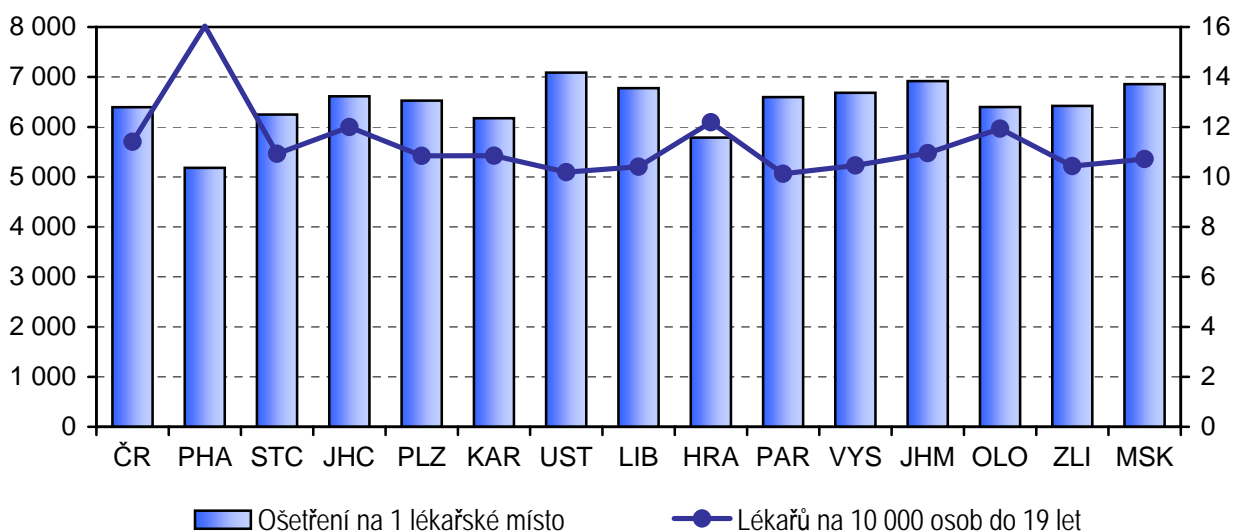
**Vývoj zjištěných onemocnění a vad na 1 000 registrovaných pacientů
(0 - 14 let)**

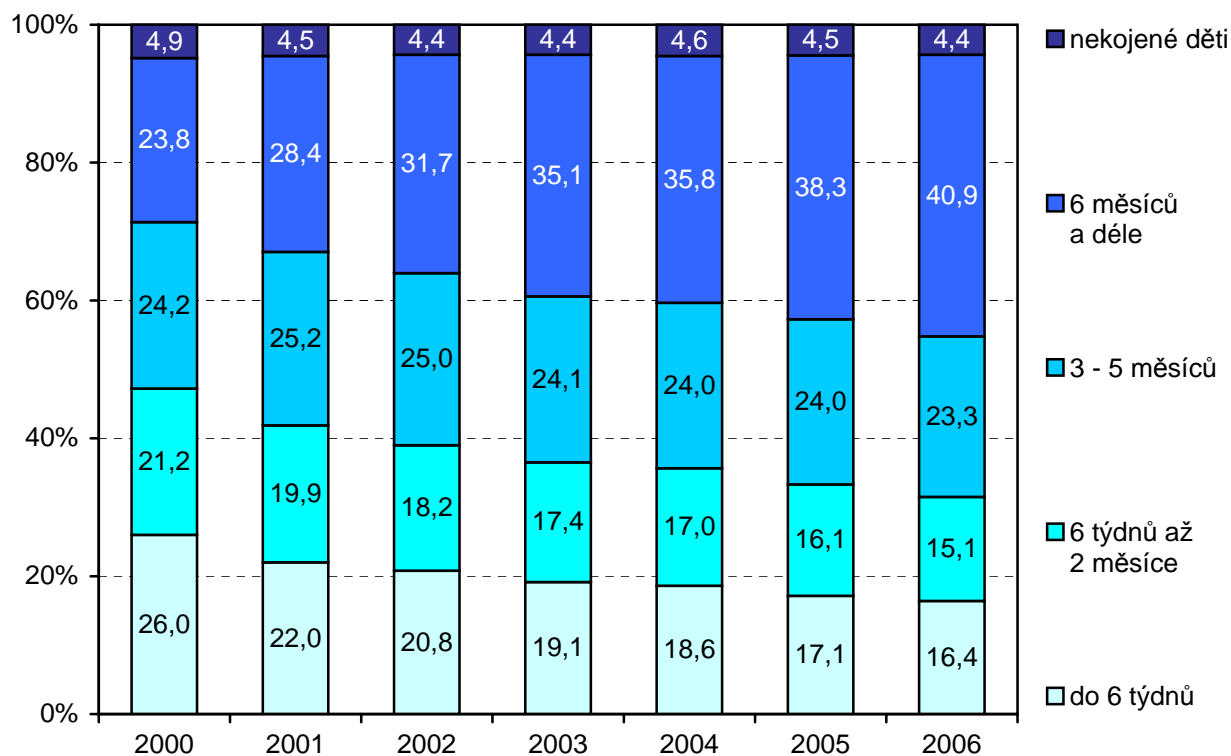
**Vývoj zjištěných onemocnění a vad na 1 000 registrovaných pacientů
(15 - 18 let)**

**Počet ošetření na 1 lékařské místo a počet lékařů
na 10 000 dětí v roce 2006**

Vývoj struktury dětí podle délky kojení

Vývoj počtu alergiků na 1 000 registrovaných pacientů daného věku

